

Organizacje pożytku publicznego i 1% w 2019 r./2020 r.

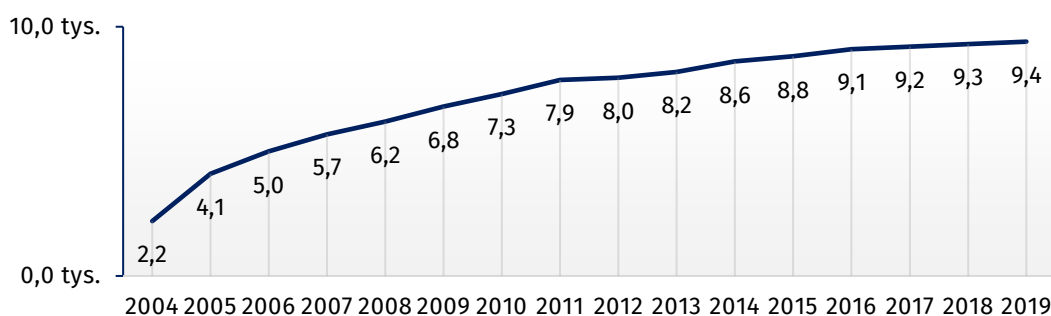
25.02.2021 r.

907 mln zł

w ramach 1% przekazali w 2020 r. podatnicy PIT na rzecz OPP

W latach 2008-2019 liczba aktywnych organizacji pożytku publicznego (OPP) wzrosła o ponad 1/3 z 6,2 tys. do 9,4 tys. W 2019 r. 8,8 tys. OPP otrzymało odpis 1% podatku PIT za 2018 r. Średnia kwota tego odpisu wyniosła 99,2 tys. zł, a połowa z uprawnionych organizacji pożytku publicznego uzyskała nie więcej niż 5,5 tys. zł.

Wykres 1. Liczba aktywnych organizacji pożytku publicznego w latach 2004-2019^a

^a Dla lat 2004-2007 ze względu na brak danych o liczbie aktywnych OPP przedstawiono dane o liczbie zarejestrowanych organizacji pożytku publicznego.

Liczba OPP

Na koniec 2019 r. w Polsce działało 9,4 tys. organizacji pożytku publicznego. OPP stanowiły 10,5% aktywnych organizacji non-profit takich jak: stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje, społeczne podmioty wyznaniowe i samorząd gospodarczy.

W 2019 r. uprawnionych do otrzymania odpisów z 1% PIT było 8,9 tys. OPP, a wśród nich 98,9% podmiotów otrzymało odpisy z 1% PIT.

OPP w czasie epidemii COVID-19 (marzec-sierpień 2020 r.)

W marcu 2020 r. ogłoszono w Polsce stan zagrożenia epidemicznego, a następnie stan epidemii w związku z rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, zwanej COVID-19. W okresie od marca do sierpnia 2020 r. 22,9% OPP podjęło dodatkowe działania na rzecz odbiorców w związku z epidemią COVID-19. Najczęściej były to działania na rzecz prywatnych osób fizycznych (63,0%). Poza tym OPP świadczyły dodatkowo w związku z epidemią COVID-19 usługi społeczne (56,7%) lub wsparcie rzeczowe (46,2%). Wartość przekazanego przez OPP od marca do sierpnia 2020 r. wsparcia rzeczowego i finansowego wyniosła 98,8 mln zł, a ich pomocą zostało objętych 392,5 tys. osób.

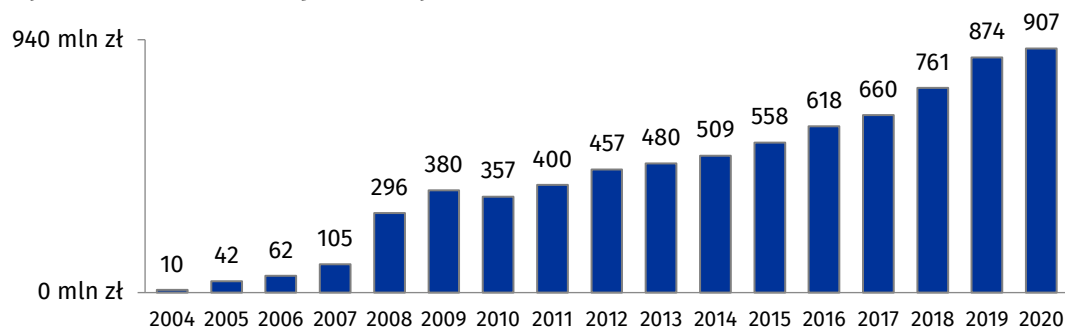
Środki przekazane OPP w ramach 1%

W 2020 r. przychody OPP z tytułu 1% wyniosły łącznie blisko 907 mln zł i były o 33 mln zł wyższe niż rok wcześniej i 2,5-krotnie wyższe niż 10 lat wcześniej.

W 2019 r. OPP stanowiły 10,5% wśród aktywnych stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych oraz samorządu gospodarczego

Dodatkowe działania na rzecz odbiorców w związku z epidemią COVID-19 podjęło 22,9% OPP w okresie od marca do sierpnia 2020 r.

Wykres 2. Suma środków przekazanych OPP w ramach mechanizmu 1%^a w latach 2004-2020

^a Dane prezentowane są według roku, w którym środki zostały przekazane OPP, a nie roku, którego dotyczyło zeznanie podatkowe, np. dane za rok 2020 dotyczą odpisu 1% od podatku za rok 2019.

Przeciętne wpływy z 1% PIT przypadające na jedną OPP zwiększyły się między 2011 r. a 2020 r. o 42,7 tys. zł (z 61,5 tys. zł do 104,2 tys. zł). Między 2011 r. a 2018 r. kwota mediany obniżała się, co wskazywało na pogłębiające się rozwarstwienie między organizacjami. W 2019 r. trend ten został odwrócony i w 2020 r. mediana zbliżyła się do poziomu z 2011 r. Nie zahamowało to jednak zwiększającego się rozwarstwienia – zróżnicowanie między średnią a medianą przez cały okres się pogłębiało. W 2020 r. wartość mediany była ponad 18-krotnie niższa niż średniej, podczas gdy w 2011 r. – niespełna 11-krotna.

Tablica 1. Kwoty 1% przekazane OPP^a w latach 2011-2020 (w tys. zł)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Średnia (w tys. zł)	Mediana (w tys. zł)	Proporcja średniej do mediany
2011	61,5	5,8	10,6
2012	66,7	5,7	11,7
2013	67,5	5,5	12,3
2014	68,1	5,2	13,1
2015	70,7	5,0	14,1
2016	76,2	5,0	15,2
2017	80,1	4,9	16,3
2018	87,7	4,9	17,9
2019	99,2	5,5	18,0
2020	104,2	5,7	18,3

^a Obliczone dla OPP, które w danym roku miały przychody z 1% PIT.

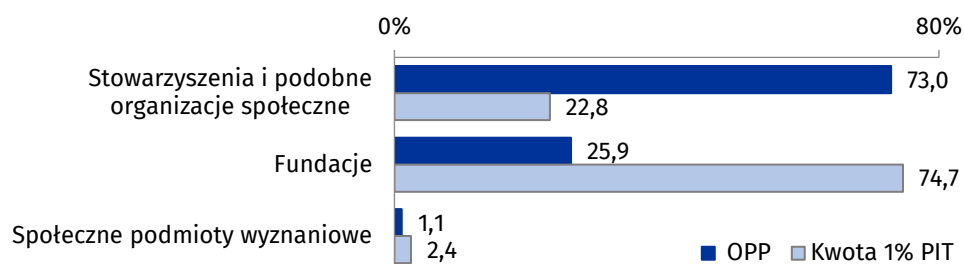
Ponadto w 2020 r. liczba OPP, których przychody z 1% PIT przekroczyły 1 mln zł, wyniosła około 0,1 tys. podmiotów, a otrzymały one 71,1% łącznej kwoty środków przekazanych OPP w ramach mechanizmu 1%.

Charakterystyka 1% PIT

Struktura liczby OPP i kwot przekazanych przez podatników w ramach 1% PIT istotnie się od siebie różniły w 2019 r. Największą część organizacji pożytku publicznego stanowiły stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (73,0%), następnie fundacje (25,9%) oraz społeczne podmioty wyznaniowe (1,1%). Pomimo, że stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne stanowiły dominującą część OPP, to niemal 3/4 środków z 1% PIT przypadła fundacjom, wobec 22,8% na rzecz stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych oraz społecznych podmiotów wyznaniowych - 2,4%.

Średnie przychody OPP z tytułu 1% PIT w 2020 r. wyniosły 104,2 tys. i były o 5,1 tys. wyższe niż rok wcześniej

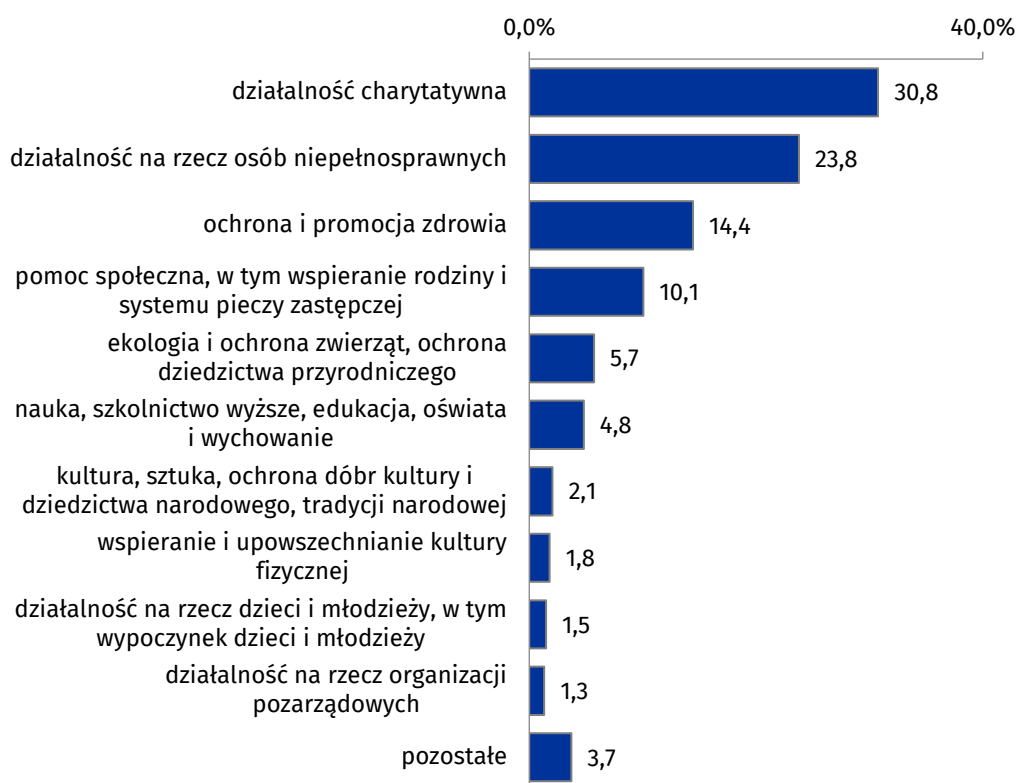
Wykres 3. Struktura OPP oraz uzyskanych kwot 1% PIT według rodzaju organizacji w 2019 r.

W 2019 r. 74,7% środków przekazanych w ramach 1% PIT trafiło do fundacji

Sferą działalności pożytku publicznego, w ramach której poniesiono największe koszty z 1% podatku PIT w 2019 r. była działalność charytatywna (30,8%), a następnie działalność na rzecz osób niepełnosprawnych (23,8%). Ponadto 14,4% kosztów 1% PIT poniesiono w związku z działalnością pożytku publicznego na rzecz ochrony i promocji zdrowia, a 10,1% na pomoc społeczną, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wspieranie pieczy zastępczej.

Wykres 4. Struktura poniesionych kosztów 1% PIT według sfery działalności pożytku publicznego w 2019 r.

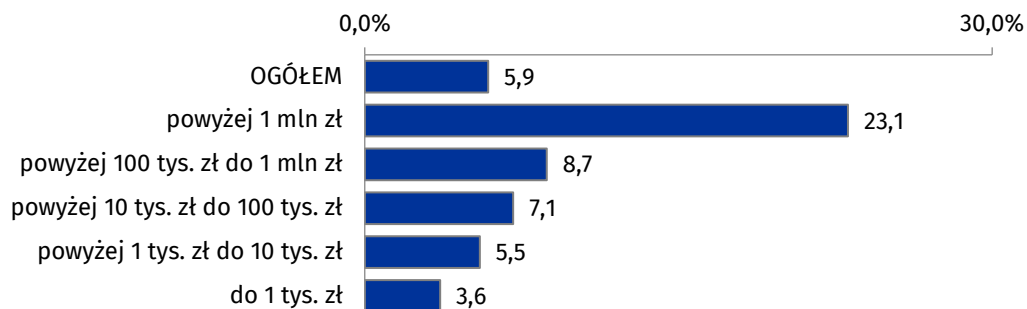

Działalność informacyjna OPP

W 2019 r. zdecydowana większość organizacji posiadających status pożytku publicznego informowała o swojej działalności (90,2%). Odsetek ten był zbliżony do lat poprzednich. Najczęściej wykorzystywany był w tym celu Internet (78,5%). Z innych środków masowego przekazu, takich jak ulotki, plakaty, książki, wiece i happeningi korzystano trochę rzadziej (60,2%). Tradycyjne media, np. prasę, radio lub telewizję, wykorzystywało 37,3% OPP. Internet był nie tylko chętniej wybieranym narzędziem komunikacji, ale za jego pośrednictwem informacje były przekazywane z większą częstotliwością – 39,6% OPP przynajmniej raz w miesiącu rozpowszechniało informacje na swój temat w Internecie wobec 6,0%, które robiły to za pośrednictwem prasy, radia lub telewizji.

W latach 2015 - 2019 sukcesywnie zmniejszał się odsetek OPP informujących o swojej działalności za pomocą mediów tradycyjnych: prasy, radia lub telewizji (w 2015 r. wyniósł 41,5% a w 2019 r. - 37,3%), a także - za pomocą innych środków komunikacji (odpowiednio 62,1% i 60,2%). Z kolei zwiększył się udział OPP przekazujących informacje przez Internet (z 73,9% do 78,5%).

Wykres 5. Odsetek OPP korzystających z nieodpłatnego dostępu do mediów publicznych według kwoty otrzymanej z 1% PIT w 2019 r.

Spośród OPP, które złożyły sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności za 2019 r. 5,9% zadeklarowało korzystanie z możliwości nieodpłatnego informowania przez media publiczne o prowadzonej działalności pożytku publicznego. Odsetek OPP, które skorzystały z tego przywileju był o 1,3 p. proc. wyższy niż w 2017 r. Możliwość nieodpłatnego dostępu do mediów publicznych najczęściej wykorzystywały OPP, które otrzymały powyżej 1 mln zł w ramach mechanizmu 1% PIT (23,1%), zaś najrzadziej podmioty, których wpływy z tego tytułu nie przekroczyły 1 tys. zł (3,6%). Ponadto odsetek OPP korzystających z możliwości nieodpłatnego dostępu do mediów publicznych, które miały najwyższe wpływy z 1% PIT (powyżej 1 mln zł) nieznacznie zmalał w porównaniu do 2017 roku (z 23,9% do 23,1%).

Wskazywanie przez podatników celów wydatkowania środków z 1% PIT

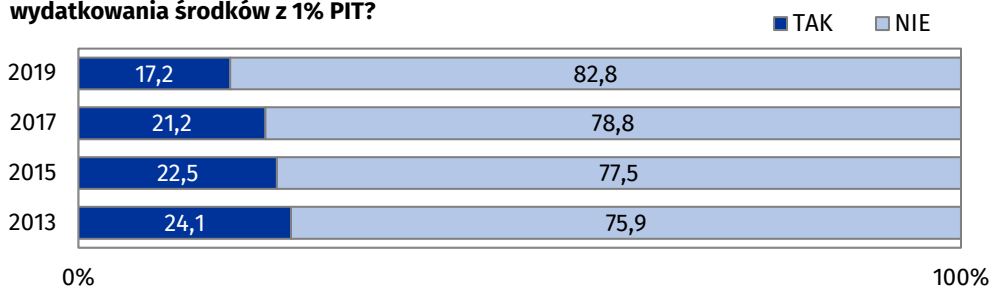
Organizacje posiadające status pożytku publicznego zobowiązane są do przeznaczania środków pochodzących z otrzymanego 1% PIT wyłącznie na działalność pożytku publicznego.

Część podatników korzysta z możliwości określenia celu szczegółowego odpisu 1% PIT¹. W 2019 r. 61,9% OPP zadeklarowało, że podatnicy nie wskazywali w swoim zeznaniu podatkowym konkretnych celów wydatkowania środków z 1% odpisu podatkowego.

Zaobserwowano jednak silne zróżnicowanie organizacji, jeśli uwzględnia się kwotę otrzymaną z 1% PIT. Wśród podmiotów, które w 2019 r. uzyskały ponad 1 mln zł, odsetek organizacji, gdzie podatnicy wskazywali cele szczegółowe był 5 razy wyższy niż w OPP, które pozyskały w ramach 1% PIT mniej niż 1 tys. zł (odpowiednio 75,5% i 15,0%).

Wykres 6. Oczekiwania OPP w zakresie wskazywania celów wydatkowania 1% PIT

Czy jednostka oczekuje, aby podatnicy wskazywali konkretny cel wydatkowania środków z 1% PIT?

Większość OPP uprawnionych do odpisu 1% PIT w 2019 r. chciałaby samodzielnie decydować o przeznaczeniu otrzymanych środków (82,8%). Odsetek takich organizacji wzrósł o 4,0 p. proc. w stosunku do 2017 r. i o 6,9 p. proc. w stosunku do 2013 r. Zgodnie z uzyskanymi deklaracjami zdecydowana większość OPP uwzględniła w badanym roku preferencje podatników co do kierunku wydatkowania środków (91,4%).

¹ Podatnicy (osoby fizyczne) mogą w swoim zeznaniu podatkowym wskazać tzw. cel szczegółowy sposobu wydatkowania przekazanych środków (np. konkretnego beneficjenta), jednak organizacje nie są prawnie zobligowane do uwzględniania tych wskazań.

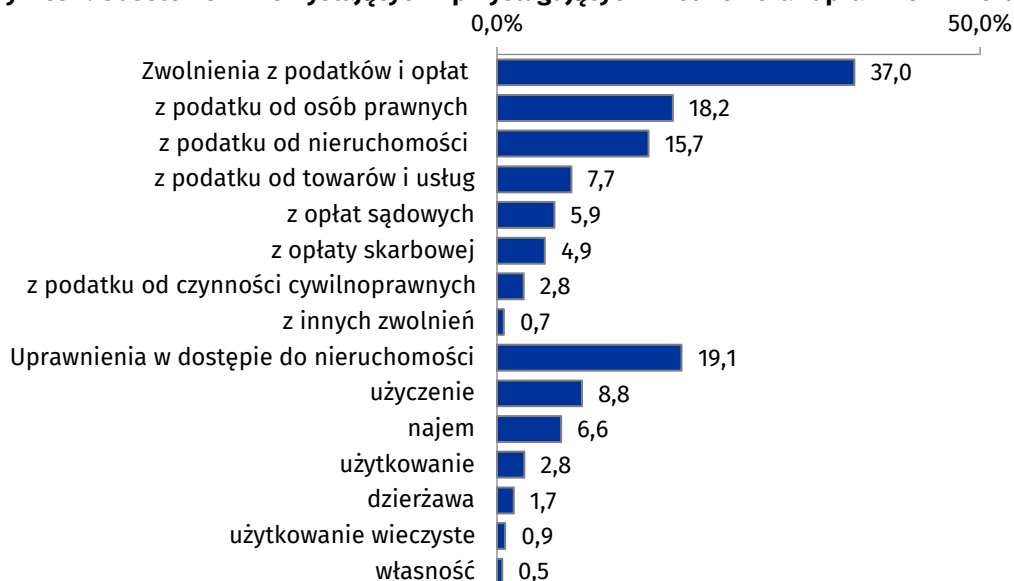
Przywileje, z których korzystają OPP

OPP mogą korzystać z różnych przywilejów, m.in. z prawa do użytkowania nieruchomości należących do Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego na preferencyjnych zasadach, a także ze zwolnień z podatków i opłat. W 2019 roku 37,0% OPP zaznaczyło, że skorzystało w okresie sprawozdawczym z przynajmniej jednego typu zwolnienia z podatków lub opłat, natomiast 19,1% - z uprawnień dotyczących dostępu do nieruchomości.

W 2019 r. przywileje prawno-podatkowe wykorzystało 42,3% OPP, głównie były to zwolnienia z podatków i opłat (37,0%). Częściej organizacje korzystały ze zwolnień podatkowych (33,4%) niż zwolnień od opłat (8,9%). Odsetek OPP korzystających z przywilejów podatkowych różnił się w zależności od wysokości przychodów z tytułu 1% PIT – wśród organizacji o wpływach do 1 tys. zł było to 24,2%, a w przypadku OPP o wpływach przekraczających 1 mln zł 81,5%.

Najczęściej wykorzystywanym przywilejem podatkowym było zwolnienie z podatku dochodowego od osób prawnych, obejmujące dochody przeznaczone na cele statutowe – skorzystało z niego 18,2% OPP. Ze zwolnienia z podatku od nieruchomości skorzystało 15,7%, a ze zwolnień z podatku od towarów i usług 7,7%. Pozostałe typy przywilejów podatkowych były wykorzystywane przez OPP relatywnie rzadko.

Wykres 7. Odsetek OPP korzystających z przysługujących zwolnień oraz uprawnień w 2019 r.

^a Odsetki nie sumują się, ponieważ można było wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

W przypadku przywilejów dotyczących dostępu do nieruchomości najczęściej wykorzystywaną formą było użyczenie (8,8%) oraz najem (6,6%), natomiast rzadkością było przekazywanie OPP nieruchomości na własność lub użytkowanie wieczyste (odpowiednio 0,5% i 0,9%).

W latach 2017-2019 zwiększył się odsetek organizacji pożytku publicznego, które wykorzystały zwolnienia z podatków i opłat (z 34,4% w 2017 r. do 37,0% w 2019 r.). Zmniejszył się z kolei odsetek OPP, które korzystały z prawa do użytkowania nieruchomości należących do Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego na preferencyjnych zasadach (z 19,6% w 2017 r. do 19,1% w 2019).

OPP częściej wykorzystywały prawo do zwolnień od podatków i opłat niż przywilej korzystania z nieruchomości na preferencyjnych zasadach (37,0% wobec 19,1%)

Aneks metodologiczny

Do przygotowania informacji sygnalnej wykorzystano dane zarówno ze źródeł administracyjnych, jak i badań GUS. W związku z zakresem dostępności poszczególnych źródeł uwzględnione zostały różne szeregi czasowe.

Prezentowane w informacji dane pochodzą z następujących źródeł:

- 1) liczba zarejestrowanych OPP dla lat 2004-2007 (wykres 1) - na podstawie *Rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji, publicznych zakładów opieki zdrowotnej* Ministerstwa Sprawiedliwości,
- 2) liczba aktywnych OPP dla lat 2008-2019 (wykres 1) - dane ze sprawozdań GUS SOF-1, SOF-4 lub SOF-5,
- 3) liczba OPP mających prawo do 1% PIT - *Wykaz organizacji pożytku publicznego uprawnionych do otrzymania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za rok ...* z Narodowego Instytutu Wolności,
- 4) dane o OPP w czasie epidemii COVID-19 – dodatkowe pytania związane z zaangażowaniem organizacji w usuwanie skutków epidemii COVID-19 w okresie od marca 2020 r. do dnia złożenia sprawozdania dołączone do sprawozdania GUS SOF-5 za 2019 r.,
- 5) kwota odpisu 1% PIT (tabela 1, wykresy 2, 3, 5) - *Wykaz organizacji pożytku publicznego, które otrzymały 1% należnego podatku za rok ...* z Systemu Informacji Podatkowej Ministerstwa Finansów,
- 6) struktura OPP oraz dane o informowaniu o działalności, kampaniach informacyjnych, a także opinie o celach wskazywanych przez podatników (wykresy 3, 6) opracowano na podstawie wyników badania GUS *Współpraca, zarządzanie i działalność informacyjna wybranych organizacji non-profit* (sprawozdanie SOF-5),
- 7) struktura kosztów 1% PIT według sfery działalności pożytku publicznego, korzystanie przez OPP z nieodpłatnego dostępu do mediów publicznych, zwolnień z podatków i opłat oraz uprawnień do korzystania z nieruchomości na preferencyjnych warunkach (wykresy 4, 5 i 7) - *Sprawozdanie merytoryczne z działalności organizacji pożytku publicznego za rok ...* z Narodowego Instytutu Wolności.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Departament Badań Społecznych
Dyrektor dr Piotr Łyson
Tel: 22 449 40 27

Rozpowszechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS
Karolina Banaszek
Tel: 695 255 011

we współpracy
z **Urzędem Statystycznym w Krakowie**
Dyrektor Agnieszka Szlubowska
Tel: 12 420 40 50

Wydział Współpracy z Mediami

Tel: 22 608 34 91, 22 608 38 04

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

www.stat.gov.pl

[@GUS_STAT](https://twitter.com/GUS_STAT)

[@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)

Powiązane opracowania

[Sektor non-profit w 2018 roku](#)

[Współpraca organizacji non-profit z innymi podmiotami w 2019 r. - Wyniki wstępne](#)

[Organizacje non-profit w czasie epidemii COVID-19 \(marzec - sierpień 2020\)](#)